

Maelezo ya kujenga jiko la tope

Text: Atanas Ndanu

Photos: Eija Soini

Vifaa:

- Ndoo 9-10 udongo wa mfinyanzi au udongo wa kichuguu
- Samadi mbichi 0.5 ndoo
- Maji
- Mbao za kufanya boksi (jiko litajengwa ndani yaka, baadaye mbao zitatolewa), moja cm 70-80 na ingine cm 50
- Mlenda
- Jivu 0.5 ndoo
- Mgomba and kipande cha mti m 0.5
- Sadolini 2 and ndoo ndogo (ya lita 10)
- Shindilio

Vitendo:

	<p>Jenga msingi kwa kutumia udongo. Shindilia kwa kutumia shindilio iliyotengenezwa kwa mbao.</p> <p>Jenga jiko kwenye kona mbele ya mlango ili lipate hewa.</p>
	<p>Tengeneza umbo la L kwa kutumia mbao mbili ili kupata boksi ya jenga jiko.</p> <p>Jenga fremu kwa kutumia mbao.</p> <p>Unahitaji sehemu mbili, moja cm 70-80 na ingine cm 50 hivi.</p>

	Lowesha mlenda kwenye maji kwa usiku mzima.
	Changanya udongo, samadi na maji hadi ukomae. Unda tope kwa umbo wa mviringo kama mpira. Inarahishisha kubeba na utumiaji baadaye.
	Mimina maji ya mlenda juu ya msingi. Anza kuongeza udongo.
	Ongeza udongo ndani ya boksi cm 10 hivi.
	Lainisha vizuni kwa kushindilia udongo hewa lisibaki ndani.

	Pima upana wa kikanja cha mkono kutoka ukuta hadi kando ya mahali pa sufuria.
	Chora mahali mawili pa sufuria kwa kutumia sadolini au ndoo ya lita 10. Pima upana wa kiganja wa mkono kutengnisha sehemu mbili za sufuria.
	Toa udongo kidogo kutoka chini ya mahali pa sufuria (mahali pa moto) kwa kutumia vidole. Ongeza jivu. Itazuia moto isitoroke chini kwenye ardhi.
	Funika jivu kwa udongo.
	Weka sadolini au ndoo kwenye mahali pa sufuria. Anza kujaza kando zote kwa udongo.

		<p>Legeza sadolini kidogo kidogo ukitingisha kushoto kulia na pata umbo la duara.</p>
		<p>Kupata mahali pa bomba la moshi, ingiza mti mwenye kipenyo cha cm 6-8.</p>
		<p>Baadaya kujaza udongo mpaka juu ya boksi ya mbao, shindilia udongo vizuri.</p>
		<p>Tobia kwa kutumia mkono kuunga sufuria ya pili mpaka bomba la moshi (mpaka mti). Kipenyo cha njia ya moshi ni ukubwa wa gumi.</p>
		<p>Lainisha mahali pa suferia. Toa udongo kwa kutumia gunzi kupata umbo la mshazari.</p>

	Baadaye zungusha suferia kwa kupata umbo kamili kwa mahali pa suferia.
	Umba udongo upate umbo la mti kusukumia chapati. Tumia hizo kuzungushia mti wako kupata bomba la moshi.
	Sawashisha kwa mikono na maji ya mlenda kupata umbo laini.
	Toa boksi na sawashisha kando la jiko. Ongeza udongo kwa kujaza mabonde.
	Lainisha na maji ya mlenda.

	<p>Chora mahali pa kutoboa mlango wa kuni. Upana wa mlango usizidi urefu wa kiganja cha mkono (cm 15 hivi) na urefu usizidi cm 10 (upana wa kiganja).</p>
	<p>Kwa vidole, toa udongo kukata eneo la kuingiza kuni. Usitoboe bado mpaka mahali pa sufuria. Itafanywa baadaya siku tatu. Kumbuka sakafu ya jiko ni cm 10 hivi (usitoboe lile jivu lililowekwa chini ya mahali pa moto).</p> <p>Tobia kwa kutumia mkono kuunga sufuria ya kwanza mapaka sufuria ya pilii. Kipenyo cha njia ya moshi ni ukubwa wa gumi.</p>
	<p>Baadaye siku 3 tayarisha mlango wa kuni kwa kutoboa mlango mpaka mwisho.</p> <p>Acha jiko likauke taratibu kwa muda wa siku 20 (wiki tatu)</p> <p>Jiko likipata nyufa, jaza kwa kutumia udongo uleule uliotumia kujenga jiko.</p>
	<p>Baadaya kuanza kutumia, repea jiko mara tu unapoona ufa. Tumia mchanganyiko wa samadi, jivu na maji.</p> <p>Kwa kawaida inahitajika kupakwa kwa mchanganyiko huu mara moja kwa wiki. Ikifanywa hivyo, jiko litaweza kudumu kwa miaka 30.</p>
	<p>Bomba la moshi linaweza kujengwa ili litoe moshi inje ya nyumba. Toboa tundu kwenye ukuta na unganishia bomba.</p> <p>Jiko kama hili linaweza kutengenezwa kwakutumia matofali ndani lake. Ukitakakujenga hivi utahitaji matofali 24-30, ndoo 6 ya mfinyanzi, na kila kitu kingine kilichooodhisha juu ya karatasi hii.</p>